

Ansattes finansielle medejerskab i EU

Informationsblad

'Ordninger for Ansattes finansielle medejerskab ... bidrager til, at man opnår social- og arbejdsmarkedspolitiske målsætninger, idet de medfører, at flere får del i den økonomiske fremgang samt større social samhørighed'.

Europa-Kommissionens meddelelse "Om rammerne for fremme af ansattes finansielle medejerskab", KOM(2002) 364 endelig udg.

HVAD er baggrunden?

Ansattes finansielle medejerskab er en ordning, hvormed grupper af lønmodtagere ud over grundlønnen får en supplerende indtægt, hvis virksomheden opnår gode resultater. Siden begyndelsen af 1990'erne er der iværksat en række europæiske initiativer til at forstærke udbredelsen af overskudsdeling og medarbejderaktier og -aktieoptioner. I modsætning til den meget lave anvendelsesgrad, som blev beskrevet i Kommissionens "Pepper II-rapport" fra 1996, gør de fleste lande i dag aktivt brug af ordninger for ansattes finansielle medejerskab. Nogle medlemsstater tilskynder til anvendelse af ordningerne gennem skattebegunstigelser og andre former for lovgivning. I et forsøg på at tilskynde til øget anvendelse af disse ordninger i flere medlemsstater offentliggjorde Kommissionen en meddelelse i 2002 med titlen "Om rammerne for fremme af lønmodtagernes andel i kapitalen". I de efterfølgende udtalelser fra Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Europa-Parlamentet understreges vigtigheden af indsamling af oplysninger om ansattes finansielle medejerskab, navnlig i forbindelse med små og mellemstore virksomheder (SMV'er).

HVORFOR denne undersøgelse?

I perioden 1999-2004 undersøgte instituttet arten og omfanget af ordninger for ansattes finansielle medejerskab i EU. I undersøgelseerne så man nærmere på de nationale politikker og nøgleinvestorerens holdning til udvikling og implementering af sådanne ordninger. Det fremgik, at de statslige myndigheder og de centrale arbejdsmarkedsorganisationer spiller, om end i forskellig udstrækning, en afgørende rolle med hensyn til de nationale rammer for økonomisk deltagelse, og at de således kan have indflydelse på hvor meget, hvordan og i hvilken form økonomisk deltagelse anvendes på virksomhedsplan. Undersøgelseerne pegede også på behovet for at udvikle nye former for økonomisk deltagelse, som var mere attraktive for små og mellemstore virksomheder.

HVILKE resultater er man nået frem til?

De vigtigste tendenser

- I løbet af 1990'erne blev ansattes finansielle medejerskab et mere udbredt fænomen i store europæiske virksomheder.
- Overskudsdeling - i dens forskellige varianter - er det mest udbredte i størstedelen af landene, men den anvendte form varierer fra land til land.
- Ordninger om medarbejderaktier (herunder medarbejderaktieoptioner), som er tilgængelige for alle virksomhedens medarbejdere, er relativt udbredt i lande, hvor der er indført opsparingsordninger til fremme af lønmodtagernes aktieopkøb.
- Lovgivning og skattebegunstigelser kan medvirke til en øget anvendelse af ordningerne.
- Især de små og mellemstore virksomheder har problemer med at indføre sådanne ordninger, bl.a. fordi de giver anledning til høje omkostninger og en administrativ byrde.
- Kommunikationen med medarbejderne er ofte mere effektiv i virksomheder med medarbejderaktieordninger.

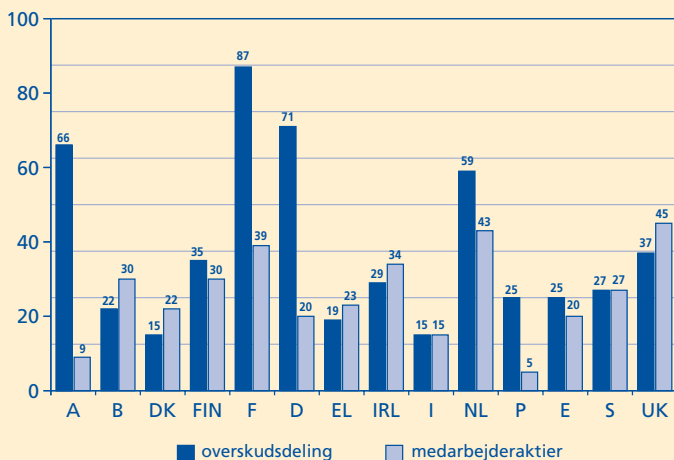
Holdninger til ansattes finansielle medejerskab

Statslige myndigheder

- De statslige myndigheder ser det som deres grundlæggende opgave at tilvejebringe retsgrundlaget. Det er således op til virksomhederne eller arbejdsmarkedsparterne at fremme og indføre ordningerne for ansattes finansielle medejerskab.
- For de statslige myndigheder er de største ulemper ved ansattes finansielle medejerskab faren for at overføre risici til arbejdstagerne og den begrænsede anvendelse i SMV'er.

- I nogle lande kræver de statslige myndigheder, at indgåelsen af økonomiske aftaler sker under forudsætning af, at arbejdstagerrepræsentanterne giver sit samtykke hertil.
- I andre lande kræver de statslige myndigheder, at aftaler om ansattes finansielle medejerskab implementeres på grundlag af en aftale mellem arbejdsmarkedsparterne.

Virksomheder med ordninger for ansattes finansielle medejerskab i EU15

Kilde: Det Europæiske Institut til Forbedring af Leve- og Arbejdsvilkårene, *Employee share ownership and profit-sharing in the EU, 2001.*

Arbejdsgiverorganisationer

- Arbejdsgiverorganisationerne er generelt positivt indstillet over for brede ordninger, som omfatter alle lønmodtagere.
- De er af den opfattelse, at overskudsdeling og medarbejderaktier medvirker til at øge de ansattes loyalitet og engagement og tilskynder til ansættelse og fastholdelse af medarbejdere.
- De går generelt ikke ind for, at arbejdstagerrepræsentanter skal have ret til at forhandle udformning, indførelse og forvaltning af ordninger for ansattes finansielle medejerskab.
- De er ofte positivt indstillet over for specifikke regeringsforslag vedrørende udvidelse af ansattes finansielle medejerskab.

Det Europæiske Institut til Forbedring af Leve- og Arbejdsvilkårene
Wyattville Road, Loughlinstown, Dublin 18, Irland
Telefon: (+353 1) 204 21 00 E-mail: postmaster@eurofound.eu.int
Websted: www.eurofound.eu.int

Fagforeninger

- Fagforeningerne går generelt ind for ordninger for ansattes finansielle medejerskab under forudsætning af, at der er truffet visse beskyttende foranstaltninger som f.eks. deltagelse på lige vilkår, lønsubstitution og beskyttelse af lønmodtagerne mod urimeligt store risici.
- Nogle fagforeninger foretrækker overskudsdeling frem for medarbejderaktier, idet de mener, at overskudsdeling medfører en lavere risiko for lønsubstitution og kan medvirke til at skabe større økonomisk demokrati.
- I nogle lande er fagforeningernes modstand mod ansattes finansielle medejerskab forbundet med ønsket om at bibeholde det nuværende mønster, der bruges ved kollektive overenskomster og lønfastsættelse.
- Den Europæiske Unions aktiviteter inden for ansattes finansielle medejerskab påvirkes i høj grad af de statslige myndigheders aktiviteter på området.

HVAD nu?

Det er dokumenteret, at ansattes finansielle medejerskab kan give reelle fordele for lønmodtagere, virksomheder og nationale økonomier. Til trods for ordningernes potentiale udnyttes disse ikke fuldt ud i størstedelen af medlemsstaterne, og fordelingen af deres anvendelse i EU er meget skæv. Et forskningsprojekt, som instituttet indledte i 2003, havde til formål at udvikle indikatorer for benchmarking af politikker og praksis i EU inden for ansattes finansielle medejerskab. Institutets undersøgelse af ansattes finansielle medejerskab i Slovenien viste, hvordan disse indikatorer kan anvendes i praksis. Det er hensigten, at disse indikatorer i de kommende år skal kunne bruges som grundlag for en benchmarking-øvelse på EU-plan, som gennemføres under ledelse af Kommissionen.

Yderligere oplysninger

<http://www.eurofound.eu.int/areas/participationnetwork/finpart.htm>
Marina Patriarka på adressen mpa@eurofound.eu.int

Instituttets rapporter om emnet:

Recent trends in employee financial participation in the European Union
Fås på DE, EN og FR ved henvendelse til instituttet

Employee share ownership and profit-sharing in the European Union
<http://www.eurofound.eu.int/publications/files/EF0156EN.pdf>

Financial participation: The role of governments and social partners
<http://www.eurofound.eu.int/publications/htmlfiles/ef0440.htm>

Financial participation for small and medium-sized enterprises: Barriers and potential solutions
<http://www.eurofound.eu.int/publications/htmlfiles/ef04100.htm>

Financial participation in the EU: Indicators for benchmarking
<http://www.eurofound.eu.int/publications/htmlfiles/ef0480.htm>

Financial participation in the EU: A benchmarking study of Slovenia
<http://www.eurofound.eu.int/publications/htmlfiles/ef05132.htm>